

**UCHWAŁA NR LXX/510/10
RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE**

z dnia 28 października 2010 r.

w sprawie uchwalenia „ Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2010– 2016 ”

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001r. Nr 142,poz.1591 z późn. zm.) oraz art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

§ 1. Uchwala się „ Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2010– 2016 ” stanowiący część strategii polityki społecznej Gminy Szprotawa. Program ten jest skorelowany z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym jak i gminnym: Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 62/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r., Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.), Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.), Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz.1362 zm.), Uchwała Nr LX/348/06 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 27 października 2006 r. w sprawie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2006 – 2013. Uchwała Nr XLVIII/405/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Szprotawa na rok 2010.

**Rozdział 1.
Wstęp**

Gminy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest realizacją art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Strategicznym celem programu do osiągnięcia którego ma pośrednio przyczynić się realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie skali zjawiska i skutków przemocy domowej oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie. Cele szczegółowe bezpośrednio osiągnąć w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przedmiotowy program stanowi strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie oraz zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez przedstawicieli wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, wachlarza instytucji oraz organizacji pozarządowych. Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji szprotawskich rodzin.

**Rozdział 2.
Charakterystyka zjawiska przemocy**

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym. Doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej i dalszej perspektywie czasowej. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Określenie i jasne zdefiniowanie przemocy w rodzinie nie jest łatwe. Na zagadnienie przemocy możemy spojrzeć z wielu perspektyw: prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Na potrzeby programu przyjęto definicję charakterystyczną z punktu widzenia polityki społecznej, określoną w art. 2 pkt.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przemoc wyraża jako – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub

dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy nie jest jednorazowe. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki chociaż wiele elementów jest wspólnych jak to, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiar i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów tj.:

- 1) Przemoc fizyczna charakteryzująca się popychaniem, odpychaniem, obezwładnieniem, przytrzymywaniem, policzkowaniem, szczypaniem, kopaniem, duszeniem, biciem, parzeniem, nieudzielaniem koniecznej pomocy, itp.
- 2) Przemoc psychiczna polegająca na wyśmiewaniu poglądów, religii, pochodzenia, narzucaniu własnych poglądów, karaniu przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stałej krytyce, wmawianiu choroby psychicznej, izolacji społecznej (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganiu się posłuszeństwa, ograniczaniu snu i pożywienia, degradacji werbalnej (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie), stosowaniu gróźb itp.
- 3) Przemoc seksualna polegająca na wymuszaniu pożycia seksualnego, wymuszaniu nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszaniu seksu z osobami trzecimi, sadystycznych formach współżycia seksualnego, demonstrowaniu zazdrości, krytyce zachowań seksualnych, itp.
- 4) Przemoc ekonomiczna polegająca na odbieraniu zarobionych pieniędzy, uniemożliwianiu podjęcia zatrudnienia, nie zaspakajaniu podstawowych potrzeb materialnych rodziny, itp.
- 5) Zaniedbanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych, itp. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, osoby niepełnosprawne, starsze rzadko mężczyźni.

Rozdział 3. Cele programu

1. Cel strategiczny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele operacyjne

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- 2) Wsparcie i profesjonalna pomoc prawna, socjalna, psychologiczna i terapeutyczna.
- 3) Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
- 4) Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
- 5) Zapewnienie ofiarom przemocy bezpieczeństwa.
- 6) Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych.
- 7) Objęcie sprawców przemocy programem korekcyjno – edukacyjnym.
- 8) Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie.
- 9) Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego w składzie określonym w art. 9a.ust.3, 4 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Cele programu osiągnęte będą poprzez realizację działań wieloletnich oraz działań realizowanych w ciągu roku.

Rozdział 4. Założenia programowe

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zakłada kompleksową pomoc zarówno dla ofiar przemocy jak i sprawców, dąży do ograniczenia skali problemu przemocy w rodzinie jego skutków oraz pogłębienia społecznej świadomości. Wymaga podejmowania równoległych działań o charakterze interwencyjnym, profilaktycznym, terapeutycznym i korekcyjnym. Program

nie tworzy nowych instytucji, a jedynie wzmacnia kompetencje już istniejących. Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmuje cztery podstawowe obszary działań, które są skierowane do różnych odbiorców.

1) Działania uprzedzające:

- a) działania diagnozujące,
- b) działania informacyjne,
- c) działania edukacyjne podejmowane w ramach profilaktyki, ukierunkowane są na promocję zdrowej rodziny, reprezentującej ogólnie pozytywne wartości i styl życia oraz na zapobieganie przemocy w rodzinie. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywają różnego typu kampanie medialne przekazujące informacje z zakresu problematyki przemocy domowej.

Działania diagnozujące:

- systematyczne zbieranie danych dotyczących rozmiarów i innych charakterystyk problemu przemocy, szczegółowe i bieżące diagnozowanie zasobów i potrzeb w środowisku lokalnym,
- stałe aktualizowanie bazy danych o miejscach pomocy oraz monitorowanie sposobu ich funkcjonowania, a także badanie istniejących przeszkód w zakresie pomagania ofiarom przemocy,
- ocena zasobów oraz deficytów w wymiarze socjalno - bytowym osób zagrożonych przemocą domową,
- badanie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”,
- wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań programowych.

Działania informacyjne:

- propagowanie informacji i wiedzy o istnieniu przemocy domowej i możliwościach uzyskania pomocy,
- organizowanie kampanii społecznych mobilizujących lokalną społeczność do aktywnego przeciwstawiania się przemocy w rodzinie,
- rozpowszechnianie w ogólnodostępnych miejscach publicznych: informatorów, ulotek, broszur, plakatów o formach i zakresie pomocy świadczonej rodzinom w kryzysie,
- systematyczne zamieszczanie na stronach internetowych oraz w prasie lokalnej informacji o miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działalności edukacyjno – informacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Działania edukacyjne:

- wypracowanie i ujednoczenie standardów udzielanej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy,
- wdrażanie programów szkoleniowych dostosowanych do lokalnych potrzeb dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń, porad, konferencji z udziałem specjalistów zaangażowanych w problematykę przemocy i ważnych dla środowiska lokalnego,
- poszerzanie wiedzy na temat sytuacji, zachowań i potrzeb świadków przemocy,
- prowadzenie szkoleń i spotkań dla wolontariuszy i innych partnerów społecznych, zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej,
- prowadzenie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy jednostkami zaangażowanymi w gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ustalenie trybu i form przekazywania informacji pomiędzy podmiotami.

2) Działania interwencyjne:

- a) działania pomocowe kierowane bezpośrednio oraz pośrednio do osób doświadczających przemocy w rodzinie poprzez rozwój sieci podmiotów wspierających osoby doświadczające przemocy w rodzinie:
- stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym,
 - prowadzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych zapewniających dostęp do rzetelnej i dokładnej informacji o możliwościach uzyskania pomocy (rodzaj świadczonej pomocy, dokładne adresy i godziny przyjęć),
 - zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci,
 - zbudowanie systemu organizacyjnej i merytorycznej współpracy między służbami, który obowiązywałby jako rozwiązanie modelowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - zwiększenie udziału podmiotów niepublicznych w realizacji zadań z zakresu poradnictwa, terapii dla osób doświadczających przemocy i programów korekcyjnych dla osób stosujących przemoc,
 - stworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych,
 - udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
 - zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy np. mieszkania chronione,
 - umożliwienie bezpłatnych obdukcji dla osób doświadczających przemocy.
- b) działania interwencyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie:
- izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających, w tym eksmisje z lokalu nawet w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc, jest głównym lokatorem lub właścicielem mieszkania,
 - udział osób stosujących przemoc w programach korekcyjno-edukacyjnym (tworzenie grup samopomocowych).
- c) działania powstrzymujące - działania terapeutyczne:
- wzmocnienie ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie przez: opracowywanie i realizację programów ochrony osób doświadczających przemocy z udziałem policji, prokuratury, kuratorów sądowych, opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
 - tworzenie i prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
 - prowadzenie terapii rodzinnej,
 - prowadzenie terapii małżeństw,
 - prowadzenie pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą,
 - prowadzenie i rozwój szeroko rozumianej pracy socjalnej w środowiskach zagrożonych przemocą, monitorowanie ich funkcjonowania,
 - opracowywanie i realizacja programów profilaktyczno – terapeutycznych sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny,
 - organizowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży, w tym wypoczynku letniego i zimowego, ochronę i wzmacnianie poczucia własnej wartości, wiary w siebie osób zagrożonych przemocą.
- d) działania korekcyjno – edukacyjne - działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie:
- opracowanie wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- opracowywanie i wdrażanie nowatorskich programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozdział 5. Adresaci programu

- 1) Ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, osoby niepełnosprawne).
- 2) Sprawcy przemocy w rodzinie.
- 3) Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.
- 4) Świadkowie przemocy.
- 5) Społeczność lokalna – mieszkańcy Szprotawy.

Rozdział 6. Zadania programu

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego (Zarządzenie Burmistrza) Określenie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz regulamin funkcjonowania	Zespół będzie składał się z grupy specjalistów reprezentujących instytucje realizujące program tj. przedstawiciele: Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej, Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Organizacji pozarządowych, Sądu Rejonowego w Żaganiu – kuratorzy sądowi, oraz prokuratorzy i inne osoby, których udział w zespole jest uzasadniony sytuacją rodziny np. asystent rodziny. Uchwała Rady Miejskiej w Szprotawie	2010r.	Burmistrz Szprotawy, Rada Miejska w Szprotawie.
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy. Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.	2010 -2016	Kierownik OPS, Zespół Interdyscyplinarny.
3.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy	Kierowanie ofiar przemocy do rady prawnego przyjmującego w Urzędzie Miejskim. Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do psychologa działającego w ramach punktu konsultacyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej. Współpraca z instytucjami prowadzącym hostele, domy samotnej matki. Określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk. Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla ofiar przemocy. Kierowanie na grupy wsparcia ofiar oraz sprawców przemocy. Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy. Wdrażanie nowatorskich projektów i programów osłonowych na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc oraz niwelowanie negatywnych skutków przemocy.	2010-2016	Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, Psycholog, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy.
4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład gminnego programu przeciwdziałania przemocy rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	2010-2016	Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej.
5.	Edukacja społeczna i promocja postaw	Rozpowszechnianie broszur, ulotek, plakatów itp. dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających	2010-2016	Ośrodek Pomocy Społecznej,

	społecznych oraz działań wolnych od przemocy	pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. Umieszczenie informacji na stronach internetowych UM oraz OPS. Umieszczenie informacji w mediach lokalnych. Tworzenie pomocy wolontarystycznej na rzecz dzieci ofiar przemocy.		Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy, Zespół Interdyscyplinarny, Oświata, Caritas.
6.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	Realizacja programów profilaktycznych w szkołach uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym wzmocnieniu więzi rodzinnych.	2010-2016	Oświata, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy.

Rozdział 7.

Przewidywane efekty realizacji programu

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2) Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
- 3) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 4) Promowanie wartości rodzinnych.
- 5) Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.
- 6) Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy.
- 7) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- 8) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.
- 9) Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
- 10) Wzrost liczby placówek udzielających pomocy w środowisku lokalnym.

Rozdział 8.

Realizatorzy programu

- 1) Urząd Miejski w Szprotawie
- 2) Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie
- 4) Sąd Rejonowy w Żganiu
- 5) Prokuratura Rejonowa w Żganiu
- 6) Straż Miejska w Szprotawie
- 7) Komisariat Policji w Szprotawie
- 8) Szkoły i inne placówki oświatowe
- 9) Placówki służby zdrowia
- 10) Organizacje pozarządowe
- 11) Społeczność lokalna Szprotawy

Rozdział 9.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2010– 2016 są:

- 1) Środki własne gminy będące w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie.

- 2) Dotacje celowe pochodzące z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- 3) Inne środki pochodzące z programów pomocowych.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szprotawy.

§ 3. Uchwała uchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Zdzisław Paprocki